

1 GRENSE R M E L L O M E I E N D O M M E R I S J Ø

1.1 INNLEDNING

Jeg vil her drøfte ulike prinsipper og metoder for grensetrekking mellom eiendommer i sjø og vurdere konsekvenser av disse i ulike tenkte og reelle situasjoner. Med uttrykket prinsipp menes en grunnleggende, "ideologisk" regel, mens med uttrykket metode menes en teknikk eller framgangsmåte som kan benyttes for å gjennomføre et prinsipp i praksis. En kan kanskje kalle en metode for et avledet eller modifisert prinsipp. Det kan i enkelte høve være vanskelig å avgjøre om en har med metode eller prinsipp å gjøre, noe også framstillingen muligens bærer preg av. Denne differensieringen er imidlertid ikke noe vesentlig poeng og en bør ikke henge seg for mye opp i valg av begrep eller uttrykk.

Drøftingen vil skje uten noen særlig tanke på om metoden eller prinsippet har hjemmel i norsk rett, men rettspraksis (og teori) vil selvsagt bli drøftet der det er naturlig. Både velkjente og mer ukjente prinsipper/metoder vil derfor bli behandlet.

Når en skal vurdere konsekvenser og bruker uttrykk som "tjenlig" o.l., er det nødvendig å ha en skala eller en verdireferanse å sammenligne med. Noen slik skala er ikke gjennomdrøftet og utviklet her. Jeg foretar likevel en del vurderinger av slik art der de vesentligste momenter vil være:

- Areal sjøgrunn som tilfaller hver enkelt eiendom i forhold til den strandlinjelengde de har.
- Om sjøgrunnsarealet for hver eiendom får en god form.
- Om grensa er lett å markere eller påvise i terrenget og dermed kan overholdes.
- Adkomstmulighet til/fra "offentlig" sjø, eller m.a.o. hvor langt ut eiendommene vil nå.

Også andre, mer eller mindre udefinerbare momenter vil i gitte situasjoner, bevisst eller ubevisst spille en rolle.

Hovedsiktemålet med dette kapitlet er imidlertid å beskrive de ulike prinsipp og metoder. Beskrive tekniske og praktiske problemer med hver enkelt og beskrive deres stilling i norsk rettsteori og rettspraksis. Det er lagt vekt på å eksemplifisere ved hjelp av figurer og skisser i håp at disse skal utfylle teksten der denne blir for upresis eller utilstrekkelig.

1.2 HVORFOR PRINSIPP?

Det ser ut til at juristene først på slutten av forrige århundre begynte å interessere seg for prinsipper for trekking av grenser mellom eiendommer i sjø. En går ut fra at det må være ett eller flere prinsipper som er gjeldende norsk rett. Professor N. Gjelsvik sier i Norsk Tingsrett (Gjelsvik 1926 s. 41): "For grensen mot naboeiendom på samme side ut til marbakken gjelder samme regel som for grensen mot naboeiendommer mot ferskvann." Grensen skal altså, etter norsk rett trekkes etter § 4 i vassdragsloven. Gjelsvik viser til en høyesterettsdom (Rt. 1894/168) der Høyesterett kommer fram til at grensa for fiske (ikke eiendomsgrense) skal gå like langt fra to øyer. Dermed er dette blitt gjeldende norsk rett i følge Gjelsvik. Opphavet til dette prinsippet ligger imidlertid i en høyesterettsdom fra 1878 (Rt. 1878 s. 782) der førstevoterende bl.a. sier: